

ne holdfény idején egy békésen ugrándozó levelibékát, mert furcsa dolog a férfiszív, a női hősiességnek effajta kitöréséből rögtön a jellem egészére következtet.

Ez a béka visszaadott engem saját magamnak, nemsokára búcsút vettem Rauschnitz kisasszonytól, karjaiból rögvést az álom karjaiba vettem magam. De ebből is felkeltett az utca irtóztató zaja; felugrottam, kinyitottam a szárnyasablakot, és ezt hallottam: „Jönnek a franciák!”

Prágába visszaérkezésem utáni hetekben nagy népnepélyekre került sor. A kulmi csata hírért nagy vigadozás következett, Az elfogott Vandamme tábornoknak, Bréma tigrisének behozatala igazi ünneppé vált.

A nép számára minden esemény jó alkalomnak kínálkozott az ünneplésre: a tigris hazahozatala, egy bűnöző megmutatása: valakinek a dicsőítésére csakúgy hullámzik a tömeg, mint a nyilvános kivégzésére. Minden alkalmat ad az ünneplésre: egy híres bűnöző fölötti ítélethozatal, a pellengérré állítás, a hullaház, egy nagy tűzvész, egy hatalmas árvíz, mindenfajta rombolás helyszíne. Özönlik a

tömeg az ilyen helyekre, és öröm tölti el a látványtól. Mindig a szebbik nem képviselői jelennek meg nagyobb számban, és úgy örvendeznek, akár egy táncmulatságon.

Prágában a háború, a rengeteg sebesült és beteg behozatala miatt halálos kórházi fertőzések törtek ki. A városban kitört a félelem és a rémület, drágaság volt, az üzleti élet megbénult...

Ezekben a percekben kaptam meg apám határozott, visszautasíthatatlan parancsát, hogy térjek vissza hozzá. Öreg volt és beteges, már nem volt képes ügyei irányítására, ezért hívott haza engem, egyetlen nőtlén fiát.

Feltétlenül engedelmesskednem kellett. A tékozló fiú hazatért, de nem vágta le a tiszteletére kövér marhákat.

M. G. Saphir's humoristische Schriften in vier Bänden.

Ausgewählt und herausgegeben von
Dr. Karl Menerstein. Berlin Alfred H. Fried
& Co Berlin, 1889, Bd. 2:24–62.

*A női szemérem hatása a keblet és a kart takaró textíliákra**

Mai német asszonyaink valamikor elég ostobák, rossz ízlésűek és szégyenlősek voltak ahhoz, hogy elhiggyék, vállukat, nyakukat és a kapcsolt testtájukat nem kéne mindenki számára láthatóvá tenni. Hála istennek, győzött e tekintetben is a korszellem, a természetfilozófia, a francia „liberalizmus”, asszonyaink egyre jobban kibontakoznak a ruháikból. A társadalmi szerződésben nincs egy szó sem arról, hogy a keblet és a nyakat illedelmesen takarni kell, és hogy a lefátyolozott szépség a legvonzóbb, a legingerlőbb. A legmodernebb természetfilozófia azt tanítja: minél kevesebb szükséglete van az embernek, annál inkább megközelíti az isteni lényegét. A mi hölgyeink nemsokára egészen megistenülnek, mert már az idén a ruhájukhoz kétszínnyivel kevesebb szövetre van szükségük, mint tavaly, és ha semennyire se lesz szükségük, akkor kész is az istenség. Éva egy igazi vidéki liba volt, amikor kereste az isten, elrejtőzött, mert meztelen volt. Miért kéne

elrejtőzni? Miért nem ment bálba, színházba vagy hangversenyre?

Nem tehetünk szemrehányást asszonyainknak, hogy a felebarátaikat, a szegényeket nem ruházzák fel, hiszen a felebaráti szeretet az embernél magánál kezdődik, és ha az ember maga nem ruházkodik, a felebarátokat már miért is ruházná fel?

A ruhakivágás most úgy van kialakítva, hogy maga az asszony semmi más, mint egy nagy kivágás. Ha egy férfinak a kétes jellemét úgy jellemzik, hogy „mindkét vállát nyomja” valami, akkor a nők jelleme most egyenesen káprázatos, hiszen egyik vállukon sem láthatunk semmit.

Ennek a divatnak a hatása az időjárásra egyszerűen leírhatatlan. Először is a nap szégyenében elbújik; másodsor a fedetlen vállak és keblek kipárolgásai a levegőben párát és ködöt keltenek, ezekből aztán hó és eső lesz, a széllelbélt figurák pedig elszabadulnak.

* Először 1833-ban jelent meg a müncheni Basar című lapban

Másrészt persze az a viselet, amely az emberiség felét bátran kiteszi a bíráló szemeknek, számunkra, férfiak számára több okból is igazi nyereség; hiszen egy így felöltözött hölgyben rögtön meglátnánk a csalfaságot, bármennyire próbálná is eltitkolni! A nőszemélyek nem lesznek már a számunkra annyira veszélyesek, hiszen az ellenség sem olyan félelmetes, ha minden fegyverét ismerjük, és egész haditervét világosan látjuk. Mivel a kíváncsiság csábít a bűnre, ennek is vége lesz, hiszen elsőként maga a kíváncsiság hal ki. Csak a megfejtetlen rejtvény vonzza az embert, ha melléje tesszük a megfejtést, minden érdeklődés kihuny iránta.

Így válik ez a divat az erény és erkölcsösség új, kényelmes útjává. A szebbik nem remélhetőleg nem fokozza tovább ezt a moralizálást, hiszen az erkölcsnek is megvannak a maga határai, és annyira illedelmesség és sztoikusság csak nem akarnak bennünket, szegény férfiakat tenni! Egy kicsit elcsábíthatóaknak akarunk maradni, nehogy már elfogjon láttunkra mindenki mást a sárga irigység.

Attól is lehet tartani, hogy egyes polgári származású szépasszonyaink érzéketlenek maradnak az új divatú erkölcsi tanítás iránt.

A szerénység avíttas értelmezése és a vidékies nyárspolgári jó modor alapján fogalmazhatnánk úgy, hogy a szemérem a szebbik nem legszebb ékesége; mondhatnánk, bármennyire idejétmúltan hangozzék is, hogy egy elegáns redőkkel elrejtett kebel, egy szerényen lefátyolozott nyakszirt egyenesen fokozza a valóságos szépséget. Érvelhetnénk földhözragadt módon úgy is, hogy a női méltóság valósággal elmenekül attól a nőszemélytől, aki a nyilvánosság elé tárja testének olyan tájait, amelyek csak a hitves szeméi számára táruulhatnak fel; a polgári női világ tiszta, fertőzetlen lényegét csúfolják meg, attól kell félnünk, hogy az ártatlanság és erkölcs anyaga, a szent szemérem elfordítja haragvó tekintetét tőletek, akik lábbal tapossátok a szeméremet és tisztességet, kivetitek szívetekből az illendőséget. Ez rettenetes lenne! Nem, kövessétek csak ezt a szép új divatot és viselkedjétek úgy társaságban,

mintha mi, férfiak csak a közszemlére kitett női hús becsüsei lennénk, melyből bizony kilóra vásárolhatnánk meg titeket, mintha bizony kiveszett volna belőlünk az érzék a valódi női méltóság, a szemérmesen elrejtett szépség és az igazi boldogságot okozó tisztességes asszonyiság iránt.

M. G. Saphir's humoristische Schriften in vier Bänden.
Ausgewählt und herausgegeben von
Dr. Karl Menerstein. Berlin Alfred H. Fried
& Co Berlin, 1889, Bd. 3:72–73.

Huszár Ágnes fordításai

JEGYZETEK

- ¹ A német szövegben a honvéd szó következetesen magyarul szerepel.
- ² A görög mitológiában az alvilág folyója, ez választja el egymástól az élők és a holtak világát.
- ³ A Moritz becéző formája.
- ⁴ 'Hülye, idióta' (jiddis)
- ⁵ Valószínűleg Friedrich Halm osztrák szerző 1842-es verses drámájának főhősére utal.
- ⁶ Egy tizenkettedik századi monda a Baden-Württembergben fekvő Weinsbergről. Konrad király megostromolta a várat, amely ellenségének, a bajor Welf hercegnek a birtokában volt. Egy éjszaka egy csinos weinsbergi asszony jelent meg a király táborában, és könyörgött neki, hogy legalább a nőket kímélje meg. A királyra annyira hatott a nő szépsége, hogy megengedte, hogy minden asszony elhagyja a várat a legkedvesebb tulajdonával. Másnap az ostromló sereg elé ez a látvány tárult: egyesével jönnek le a nők a várból, mind egyikük a hátán cipeli a férjét. A mondanak több irodalmi feldolgozása is van.
- ⁷ A történetírás műzsaája a görög mitológiában.
- ⁸ A kozákok oroszul beszélnek.
- ⁹ Moreau tábornok 1813. augusztus 27-én sebesült meg a drezdai csatában, és szeptember 2-án halt meg Lounyban, akkori német névén Launban. A szentpétervári Szent Katalin templomban helyezték végső nyugalomra.
- ¹⁰ Vandamme francia tábornok a drezdai csata után üldözte az ellenséges csapatokat, így került sor 1813. augusztus 29-én Csehország északi területén a kulmi csatára.

(Folytatás a 51. oldalról)

változásokat vajdó világ környezetében történik, ami a legszorosabb, „beszéljük meg végre közös dolgaink”-magatartást és bensőségességes összefogást követelné meg mindenkitől, aki magyarként választja-azonosítja magát.

Már nem csak egy ország felének szellemi színvonalára degradálódott le azzal, hogy elhiszi és vallja: hogy az országglakosok másik fele véleményét és érzeit a Sátán (aki egy arccal, személyi igazolvánnyal rendelkező kettős-magyar állampolgár) pénze szerint alakítja, de a tét megemelkedett: már az egész megvásárolt Európa vezetésére (Brüsszel), ujabban az egész világot megtestesítő ENSZ-re mutat a vérvádaskodó horgas ujj. Micsoda – tudatalatti – lebecsülése önmagának, vagy ezt másokra vetítve:

(Folytatás a 100. oldalon)